

bruvarja 1879. l. 33. Razglas finančnega ministerstva z dne 12. marca 1891. l., da se opusti velike colnije podružnica na tovornem kolodvoru c. kr. priv. južne železnice v Matzleinsdorfu poleg Dunaja. 34. Ukaz ministerstva za notranje stvari z dne 14. marca 1891. l. o naredbah proti razširjanju nalezljivih boleznih po fotografovanji mrličev. (Dalje prih.)

Razne vesti.

V Ljubljani, 15. avgusta 1891.

— (Iz kronike društva „Pravnika“.) Društveni izlet bode po sklepu odborovem prihodnji mesec in sicer na mnoge želeje — v Sežano. Ker se je odboru ozirati na mnogokaj, ni še mogel določiti dneva izletu.

— (Za slov. pravno terminologijo) so zadnje, še potrebno izpisovanje iz zakonikov prevzeli nekateri slovenski velikošolci v Gradci in na Dunaji.

(Osebne vesti.) Imenovani so: Deželni odbornik Oton Detela v Ljubljani deželnim glavarjem vojvodine kranjske; svétniški tajnik A. pl. Wurmser dež. sod. svétnikom pri okrož. sodišči v Celji; sodni pristav Ant. Morocutti v Celji okraj. sod. v Št. Lenartu; avskultant K. Higersperger okr. sod. pristavom v Slov. Gradci; avskultant dr. Jos. pl. Duca r okr. sod. pristavom v Rogatci; pravni praktikant Al. Žebre avskultantom na Koroškem. — Premeščeni so: Okr. sodnik dr. Al. Fohn iz Slov. Gradca v Maribor d. br. Drave; okr. sodnik K. Wenger iz Št. Lenarta v Gorenji grad; okr. sodnik Al. Rotschedl iz Gorenjega grada v Slov. Gradec; okr. sod. pristav I. Pirnat iz Loža v Slov. Bistrico. — Preseli se odvetnik dr. Val. Temnikar iz Slov. Gradca v Kamnik. — Izstopil je iz državne službe okr. sod. pristav Ant. Brumen v Slov. Bistrici. — Umrl je I. Rizzi, pristav dež. sodišča v Ljubljani.

— (Slovensko uradovanje v budgetni debati.) V seji poslanske zbornice dne 13. julija t. l. oglasil se je v specijalni debati o budgetu k étatu pravosodnega ministerstva državni poslanec dr. Ferjanči č ter v obsežnem govoru razložil, da se ne izpolnjujejo niti tisti ukazi, kateri vevajajo slovensko uradovanje v najtesnejšem okviru. Začetkom svojega govora je vzel zahvalno na znanje, kar je pravosodni minister uže v budgetnem odseku izjavil bil, da ga je namreč volja jezikovnim ukazom pripomoči do veljave, ako se mu naznanijo specijalni slučaji. Podal je na to jedro pglavitnih jezikovnih ukazov za slovenske pokrajine in nadalje slikal, kako je s slovenskim uradovanjem po teh pokrajinah, zadovoljivo namreč na Kranjskem, hudo na Štajerskem, še hujše na Primorskem in celo slabo na Koroškem. Pravosodna uprava naj bi pazila na to, da uradniki za Slovence znajo slovenski in da tudi hočejo uradovati slovenski. Kako nedostatno je včasih znanje jezika, pokaže poslanec na slučajih iz okrožja Go-

riškega sodišča. Treba torej, kakor je sklenil lansko jesen shod slovenskih in hrvatskih poslancev iz Istrije, da vlada uradnike, predno jih namesti, dá preizkušati po redni komisiji pri višjem deželnem sodišči. Poslanec se je nadalje dotaknil vprašanja o notranjem službenem jeziku ter naštel nekaj, deloma kurioznih slučajev, iz katerih je posneti, da se ne vé, kaj je notranji službeni jezik, zlasti ne, kakšne so mu meje, da je notranji službeni jezik nekaj takega, kar se dá vladati od političnih sap; zlasti poslanec ne umeje, zakaj se našim notarjem nalagajo penalije ali se jim hoté odvzeti zapuščinski ali eksekucijski akti, kateri so slovenski pisani (Čujte! Čujte! na desnici), ako jih predložé slovenski (Klici z desnice: Nesmisel! Škandal!), — ta predloga da se zgodi z nekoliko besedami, često s poročilom na rubriki; ker pa je to poročilo slovensko, storil se je, dasi so vsi akti slovenski, greh zoper notranji uradni jezik in možu se zagrozi, da dobi kazen ali da se mu odvzemo akti (Klici z desnice: Ali še živimo v pravni državi?). Poslanec kaže tudi rešilo, da je včasih besedilo jednega in istega rešila nekaj slovensko, nekaj nemško, da je isti stavek deloma slovenski, drugače pa nemški; takšno rešilo se ne prilega nobenemu načelu (Odobranje na desnici in klic: nedostojno!) Poslanec nadalje ministra nujno prosi, naj zaukaže, da višje dež. sodišče v Gradi sám napravlja slovenske intimete, ker to, da višje sodišče na slovenske pritožbe nemški odloči, svojo odločbo nemško pošlje prvi instanci z ukazom, da jo preloži na slovenščino ter strankam izda na nemškem in slovenskem jeziku, to se ne ujema z določbo §a 211 sodne instrukcije, niti z ukazom pravosodnega ministerstva z 8. aprila 1883, a je celo nevarno, kar kaže specialni slučaj. Glavno zaviro slovenskemu uradovanju nahaja govornik v tem, da uradniki ne znajo slovenskega, in tu bode justični upravi misliti na pomoč. Slovenci zahtevajo, naj se na Graškem vseučilišči uvedó, tudi slovenska predavanja o judicijalnih znanostih, kakeršna so bila uže v letih 1849 do 1854, ko še ni bilo temeljnih državnih zakonov s členom XIX.; tudi je bilo z Najvišjim ukrepom z dne 27. julija 1870 ukazano, da se slovenska predavanja na Graškem vseučilišči znova uvedo, in v ta namen je minister Stremayr postavil v budget 3600 gold. Gospod Ferjančič je naposled poprosil ministra, naj z ukazi zboljša popisane, žalostne razmere. — Pravosodni minister graf Schönborn je našemu poslancu v seji dne 14. julija t. l. odgovarjal in pred vsem rekel, da mu je hvaležen, ker je navedel nekaj detaila, kateri mu bode storil mogoče, da nekoliko natančneje lahko preudarja tožbe in želje njegovega naroda, ker je uže v budgetnem odseku izjavil bil in prosil, naj se mu navedó posamezni slučaji, v katerih se jezikovni ukazi za Slovence ne izvršujejo, ker je bil tudi sklenil, da bode znova pazil na reči in skrbel za izpolnjevanje predpisov. „Jednega“, nadaljeval je minister, „kar se je izgovorilo z najskrajnejše levice, ne bodem izpolnil, to moram odkritosrčno povedati. Poslanec Steinwender je namreč dejal (čita): „Še so veljavni jezikovni ukazi, kateri so tolikanj vznemirili in zadeli toliko nemških koristij; ti ukazi morajo izginiti, vse jedno pa je, na kakšen način izginejo, ali se izrecno odpravijo ali se več ne izvršujejo, ali pa se jim

vzame nevarni značaj z dodatnimi ukazi.“ Moja gospoda! najprvo moram reči: „Saj je lahko, da je gospodu poslancu vsejedno, ali se kak ukaz izpolnjuje ali ne, toda nam, kateri smo odgoovrni za izpolnjevanje ukazov, to ne sme biti vse jedno. Nadalje so še vedno danes isti razlogi, kateri so dovedli, da se je ukaz izdal. Moram torej izjavljati, da vlada ne bode imela, zakaj bi odpravila ta ukaz, vsaj tisti ukaz, na kateri je gospod poslanec menda mislil“. Gledé na opomnje gospoda Ferjančiča k pojmu notranjega službenega jezika, izjavil je minister, da po njegovem mnenji spada k službenemu jeziku jezikovno občevanje, kakeršno se vrši v notranjem posameznega oblastva in pa med različnimi oblastvi: na drugi strani, nekako na nasprotnem konci pa je tisto, kar oblastvo, zvršujoč svoj urad, obrne do zasebne stranke, bodi si ustno ali pa pismeno; predpisi v tem pogledu res niso za vse dežele jednaki, a najtežje je stvar urediti v manjših deželah, kjer je več jezikov nego le dva jezika, kakor je na Primorskem, kjer je težko najti več uradnikov, ki bi vse štiri jezike popolnem umeli, pisali in govorili „Drugače ne gre“, dejal je naposled minister, „nego polagoma skrbeti za boljše jezikovno znanje in pri posameznih nameščenjih dobro paziti, da se potrebam posameznega slučaja zadosti, da se ne ravna proti potrebam ljudstva in proti enakopravnosti, zagotovljeni v državnih temeljih zakonih“. — Iz te debate konstatujemo, da je nekaj več kot jasno: ministerstvo je slovesno postavilo se na stališče dosedanjih jezikovnih ukazov za Slovence in sicer ne samo v tem pogledu, da tudi v bodočih razmerah ostanejo ti ukazi veljavni, nego celo takó, da bode strogo skrbelo za točno izpolnjevanje teh ukazov. Mi moramo opozarjati, da je javno mnenje dobro poučeno o ministerskih besedah. Uradnikom na čast in pravosodju v prosepah pa bode, ako ne nastanejo slučaji, zaradi katerih bi se bilo treba pritoževati do ministerstva.

(Odvetnik kot kurator) more le za tista opravila zahtevati nagrado po smislu odvetniške tarife, pri katerih bi bil tudi kurator, ki ni odvetnik, upravičen privzeti si pravozastopnika. To mnenje je izreklo c. kr. višje dež. sodišče v Gradci v odločbi z dne 18. marcija 1891, št. 2957.

(Shod avstrijskih odvetnikov) in sicer IX. bode na Dunaji 5., 6. in 7. oktobra t. l.

— (Prva porotna obravnava) bila je v Avstriji, kakor opozarja list „D.“, dne 11. novembra 1850 pred Celjskim sodiščem. Sodna dvorana je bila vsa polna, zlasti slovenskih kmetov. Obravnavo je vodil višjesodni svetnik Azula, obtožitelj je bil drž. pravdnik Mulley, a zagovornik dr. Fopperger. Obravnavalo se je slovenski in nemški in po poročilih se je predsednik jako dobro slovenski izražal. Obtoženka je bila dekla iz Ptuja, a porotno sodišče jo je oprostilo od obtožbe detomora.

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, šte. 8 na Bregu; upravništvo pa na Križevniškem trgu šte. 7.